

Izhaja

vsak četrtek (po potrebi tudi večkrat) z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista »Mir«, Velikovec, Koroško.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne sprejmejo.

Velja

za celo leto K 20.—
» pol leta » 11.—
» četrt » » 6.—
» 1 mesec » 2.—

za inozemstvo primeroma več.
Naročnina se plačuje vnaprej.

Za oglasila se plačuje po 40 v, med besedilom po 80 v za 1 cm vsakokrat, minimum 24 cm. — Za poslano se plačuje po 60 v, za parte, zahvale in izjave po 80 v za 1 cm. — Za male oglase se plačuje po 20 v za besedo; debelo tiskano 40 v vsakokrat; minimum 4 K.

Za izvestilo pri upravnistvu 2 K posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvu lista »Mir«, Prevalje, Koroško.

MIR

Glasiló koroških Slovencev.

Leto XXXIX.

Prevalje, 30. aprila 1920.

Št. 18

18. april 1920.

Koroška elitna armada maršira, tako je vsak koroški rodoljub zavriskal od veselja in radosti v nedeljo v Velikovcu. Pa kakšna je ta armada — saj je vendar naš general Maister poslal svoje junake domov na „ferije“. Vsi, kateri niste bili v nedeljo v Velikovcu, čujte: Koroška ženska armada maršira — defilira tako krepko in čvrsto, tako ponosno, da se ne tresejo samo velikovške ceste — ne odmevajo od vojnega klica samo podjunska polja in gozdovi — ne samo koroške gore — temveč cela Jugoslavija, cel svet čuje danes odločno voljo koroških kmečkih žen in deklet, katere hočejo enoglasno glasovati za Jugoslavijo.

Velikanski prevrat so napravile naše vrle kmečke žene in dekleta, naše skrbiljive, pridne matere in ljube sestre — naše Korošice. Zdobile so one verige, s katerimi so nas Korošice imeli Nemci prikovane k tisočletnemu suženjstvu, izvršile so v par mesecih zmagovito revolucijo v svojih srcih. V tem kratkem času so naše drage žene in dekleta z neskončno požrtvovalnostjo izplele naš koroški gaj, očistile ga od ljulike, katero so naši nasprotniki Nemci skoz stoletja sejali na naše njive, v naše žito, na naša polja — v naša koroška slovenska srca, in katera se je tako ukoreninila in razšopirila, da je pretila zadušiti mlado žito poštenega slovenskega oratarja. Vrle žene in dekleta — Vaše duše so čiste strupenega sovražnikovega duha, pripravljene ste v vsakem momentu stopiti pred oltar, kadar bo vabil naš mili gosposvetski zvon celo Koroško na največji god vseh koroških Slovencev, na najslavnejšo svatbo, kar jih je svet kedaj videl — na sodni dan, kateri nas združi vse na veke z milo našo Jugoslavijo.

Z ženskim shodom v Velikovcu se začne nova doba — novo politično življenje vseh koroških Slovencev. Ženska organizacija je prekorčila prag domače kmečke hiše, stopila je v javnost s čistim namenom, z jasno začrtanim ciljem, s tolikim smislom za delo, da si je pridobila srca tudi vseh tistih žen in deklet, ki do

danes mogoče še niso prihiteli v okrilje ženskega društva bodisi iz malomarnosti in zasplosti ter bojazljivosti — ali pa, da se je v njihova srca zaril črni črv grdega izdajalstva in nemškutarske hudobije. Ali trdno smo prepričani, da najde tudi mala peščica zapeljanih srečno pot nazaj k svoji materi Jugoslaviji, k svojim sestram, katere so pripravile tako časten sprejem v domači hiši. Carantanus junior.

Pismo iz Borovelj.

Borovelje, 23. aprila 1920.

Kakor se čuje, se vendar ima vršiti v kratkem glasovanje. Samo to se ugiblje, kdo bode zmagal. Nemci so polni upanja, da bo večina na njihovi strani. Pustimo jim ta up. Za nas in za vsakega pametnega človeka ni težko uganiti, kam bo glasoval.

Gotovo si bo premislil puškar, prej da bo oddal svoj glas za Nemško Avstrijo, ali bo potem njegova obrt tudi tako uspevala kakor danes v Jugoslaviji. Ali bo lažje prodajal v državi s šest milijoni prebivalcev, od teh pa polovica mestjanov in povrh še konkurence Steyr, Dunaj in drugi kraji in vsa Nemčija. Ravno tako industrijalec in fužinski podjetnik, ki vse svoje izdelke proda v Jugoslavijo in na Balkan brez vse konkurence. On ima zadosti premoga, da more svoje podjetje celo razširiti. Isto je s pivovarno Podgoro. Kakor hitro je prišla pod Jugoslavijo, je mogla zopet začeti z varenjem piva, v Nemški Avstriji pa še ječmena za živež nimajo. In delavci pri puškariji, fužini in pivovarno! Ali je tem vse eno, ali njih podjetje, kjer so zaposleni, dobro ali slabo uspeva, ali celo obstoji, kar bi bilo, recimo ako bi bili mi danes v Avstriji, pri fužinah v Borovljah in na Bistrici in pri pivovarni tudi gotovo.

Kaj pa šele kmet? Komaj se je oddahnil od vednih rekviriranj žita in živine, da, ni minulo meseca, da ne bi stikali zdaj za mlekom, za jajci, za zabelo itd., zdaj šteli krave, svinje, kure. Ali bo vendar tako neumen, da bi si zaželel te čase zopet nazaj? Nazaj čase, ko je

moral v potu svojega obraza priborjene pridelke za slepo mu napovedano ceno oddati, in potem za drag denar zopet na karte kupovati, ali od gladu poginiti, otrobe za živino celo trikrat tako drago plačevati, kakor je dobil prej za žito.

Da pa vendar še boli glava po tej Avstriji nekatere ljudi, kakor vsenemške uradnike in njih priganjače, dalje nemčurske učitelje in razne komisarje, je pa lahko umljivo, ker ti dobro vedo, da jim je v Jugoslaviji pšenica že davno odcvetela. Zato delujejo z vsemi močmi, da bi se vrnili za nje lepši časi. Mogoče, da se bo še našel kak gimpel, ki jim bo nasedel, ali veliko jih ne bo.

Socialdemokratsko misleče delavce sicer strahijo, da bodo prišli zopet pod žezlo kralja; zakaj pa rajši ne povedo, čemu se oborožujeta v Avstriji dve armadi, rdeča in bela? Dragi delavci! Pomisli, boljše pod kraljem v prosti državi, kjer je zaslužek in jesti, kakor v republiki polni homatij stradati.

Nekateri, ki pa še zmirom sanjajo o Alldeutschland, pravijo zopet: Znamo, da Avstrija sama nima obstanka, ali mi se bomo zvezali z Nemčijo. Spet neumnost, da večje ne more biti. Prvič zabranjuje to mirovna pogodba, drugič bi bili pa še na slabšem, ker v Nemčiji vlada danes tak red, da je morala celo poresko pokrajino zasesti za nekaj časa Francija.

S takimi in enakimi čenčami hočejo zapeljati krivi preroki ubogo ljudstvo in prav imate, dragi Korošci, da jim ne verujete in da glasujete za Jugoslavijo, ker s tem boste obvarovali sebe in tudi pametne Nemce velike nesreče.

Saj je država ravno isto kakor velika družina. Dokler je v družini blagostanje in vsega dovolj, je tudi mir in dobra volja; kakor hitro pa začnejo pritiskati upniki in nastane pomanjkanje, se že začne prepir, in ljudje pravijo: beračija se tepe. V državi, ki ima zastavljene takorekoč že vse monopole, gozde in rudnike, se bo tepla beračija brez konca, temu ne odpomore ne predsednik in ne kralj. In mi naj bi silili še tja? Vsak pameten človek mora priznati: Tega me Bog varuj!

Podlistek.

Lovro Kuhar:

Moje prenočišče.

(Konec.)

V tem miru pa se mi je zdelo, da slišim v ječi zopet neki novi pojav, ki ga mogoče prej nisem zapazil. Zdelo se mi je, da nekdo diha izredno burno in težko. Sprva sem to preziral, toda sčasoma je postajalo tisto dihanje tako močno, da sem postal pozoren. Začel sem šteti, kdo diha. Dobro sem razložil Mažara, ki je dihal počasi in z odprtimi ustmi; potem oba Hrvata, ki sta hrlila čisto blizu poleg mene. To so bili torej trojica. Ali razven teh, sem razložil še čisto natančno ono drugo dihanje neke četrte osebe. Prihajalo je tam iz staj, kjer je bil Mažar. To je za vruga, ali je zopet kaka nova oseba v ječi, katere do zdaj še nisem niti zapazil. Po vsej priliki!

Toda to dihanje nanovo pojavljene osebe me je začelo sčasoma vznemirjati. Ali se je nocoj ves svet zarotil proti meni, proti mojemu počitku, ki sem ga bil tako potreben? Ko bi bil zaspal vsaj potem, ko smo umirili Mažara, bi mi bila prizanešana vsaj ta zadnja postaja mojega trnjevega prenočevanja. Tako pa sem odkril zopet nekaj novega, kar me je razburilo znova.

Dihanje v stajah je postajalo vedno močnejše, vedno bolj neenakomerno. Baš kakor pri človeku, ki ima vročino! Čez nekoliko časa sem zaslišal od tam nalahno bolestno stokanje in potem se mi je zdelo, da slišim drgetati tudi telo

samo. Navsezadnje bo to res bolnik tam v stajah! Dvignil sem se, vžgal šibico in posvetil preko ograje. Nisem se varal. Na vlažnih, prhnelih deskah na dnu staj je ležal brez odeje star, suh človek, znojni obraz je imel obrnjen kvišku in že skoraj popolnoma osteklenele oči so bulile brezizrazno v strop in prsi so se mu dvigale burno in visoko. To ni bila šala, tu je ležal bolnik. Kljub očitni nezvesti je menda vendar zapazil okoli sebe luč, zakaj že drugi hip sem slišal slaboten, presekan glas:

„Vode, vode!“

Kje dobiti vode? Začel sem stikati po slami za steklenicami, ki sta jih prej imela Hrvata, toda bile so vse prazne. Nato sem vzbudil Hrvata. Ta dva sta me preklinjala. Ko sem njima razjasnil za kaj gre, sta se mi rogala oba.

„Oh, ta Rusin!“ je izjavil eden brez vsake važnosti. „To je tisti, ki „markira“. Ne diši mu fronta, zato jo misli izmakniti na ta način.“ Povedal mi je, da tega starca dovedejo redno vsak večer v zapor radi „markiranja“, ker polkovni zdravnik noče priznati njegove bolezn. To se dogaja menda že osem dni. V Galiciji je baje ta starec početkom vojske izdajal našo vojsko Rusom. To je izjavil Hrvat z glasom, kot bi to kazeno Rusinu pravzaprav privoščil. Eden Hrvatov je nato takoj zopet zasmrčal, drugi pa se je na mojo izjavo, da je človek v stajah res nevarno bolan, pijano nasmejal in zaspal za svojim drugom. Pod njegovo glavo sem našel čutarico z vinom, jo izvlekel in šel k bolniku. Ko je začutil mokroto na pekočih ustnih, se je krčevito oklenil z rokama čutare in jo tiščal k ustom ter vlekel v strastnih

požirkih. Komaj sem mu jo iztrgal iz rok. Nato se je zavedel za hip.

„Kje sem?“ je vprašal.

Nisem mu mogel dati odgovora. Polagoma je zopet padel v nezavest. Vročina ni hotela nehati, žila mu je šla burno. Neodločno sem čepel poleg njega. V presledkih sem upal šibico; vsakokrat sem zapazil, da gorijo oči v vedno bolj čudnem blesku, da sinejo ustne in da je bolnik vsak hip bolj slab. Navsezadnje mi je zmanjkalo šibic. Zdaj pa naj torej sedim v temi poleg umirajočega človeka med polblaznimi in pijanimi. Sklenil sem poklicati stražo. Odšel sem k vratom in začel klicati. Straža je korakala zunaj, slišal sem korake. Toda to noč sem imel smolo. Straža je hodila mimo vrat gori in doli in se dolgo ni odzvala mojemu klicanju. Ta očitna nemarnost me je nazadnje razsrdila in začel sem razbijati s pestmi po durih. To je pomagalo: zunaj je zarjul nekdo srdito v nerazumljivem jeziku. Takrat se mi je posvetilo: mogoče me straža ne razume? Kdo ve, kakšen jezik govori vojak, ki je na straži!

Vpil sem: „Bolani! Kranki! Marod!“ in to petkrat, desetkrat, toda vse skupaj ni pomagalo nič. Najbrž stoji kak tepec tam zunaj, drugače bi vsaj razumel besedo „marod“, ki jo pozna vsak vojak predobro. Edino to sem dosegel, da je včasih tresnil s črevljem ali s puško po durih in zaklel. Po kletvi se mi je začelo dozdevati, da straži Romun. Ali kaj, ko nisem znal trohice romunski! Končno, ko sem že obupal, pa se je oglašil zunaj pred vrati poveljnik straže, tisti Mažar, s katerim se je frajtar prepiral sinoči zaradi mene.

Glasovanje.

Glasovanje na Tešinskem.

Tešinsko je sicer majhna, ali nad vse važna deželica zaradi premoga; dobiva se tam najboljši in največ premoga v celi Evropi. Ni čuda, da se Čehi in Poljaki — akoravno Slovani — prepirajo za posest te deželice. Pariška konferenca se ni hotela ne Čehom ne Poljakom zameriti in je sklenila glasovanje — ljudstvo naj samo odloči — kam! Naj kar omenim, da se to glasovanje ne vrši po conah, ampak cela dežela glasuje in šele na podlagi oddanih glasov za to ali ono državo bo komisija določila mejo. Glasovanje ima torej samo informativen značaj.

Komisija je stavila med drugimi tudi sledeče (za nas zanimive) pogoje (glej „Národní Listy“ z dne 8. aprila):

1. Glasovanje po občinah, kar dela nam po nepotrebnem toliko preglavice. Povsod se je glasovalo po občinah, kar zahteva princip demokracije. Samo če se po občinah glasuje, pride ljudska volja do veljave.

2. Glasovanje se vrši na en dan. Tudi pri nas moramo to zahtevati, da se bomo drugi dan že lahko veselili.

3. Zastopanje izključeno. Edino pametno! Vsak pošten človek naj pride sam. Marsikateri Nemec bi se dal zastopati in po naši zmagi bi prepeval z nami.

4. Prisilnega glasovanja, to se pravi, da bi moral vsak priti glasovat, ne bo. Princip demokracije ne sili, ampak samo priporoča.

Toliko o načinu glasovanja na Tešinskem — ni dvoma, da bodo ti 4 principi: glasovanje po občinah, glasovanje se vsi na en dan, zastopanje izključeno, glasovanje je prosto, prišli tudi na Koroškem do veljave.

Kaj misli francoska diplomacija o coni A in B.

Najlepši in najvplivnejši francoski list „Le Temps“ („Čas“) piše 9. junija 1919 prav lepe stvari o Koroški in sicer na drugi strani zgoraj. Prideljena je lepa karta o obeh conah. „Le Temps“ je list francoske vlade in sploh francoskih diplomatov in je zaradi tega tak članek za nas večje vrednosti.

Prinašam besedilo najprej dobesedno v francoskem jeziku. Citajmo:

„Le bassin de Klagenfurt est habité par une majorité d'Allemands dans sa partie nord-est (y compris la ville de Klagenfurt) et par une population presque entièrement slovène dans tout le reste de son étendue.

Il est question de le diviser en deux zones A et B. La zone A serait rattachée à l'Etat yougoslave et la zone B à l'Autriche.

Statistique administrative:

Zone A Slovénes 60.795; Allemands 24.500
Zone B „ 6.985; „ 49.859

Statistique religieuse:

Zone A Slovénes 80.441; Allemands 4.854
Zone B „ 13.444; „ 43.410“

„Kaj je?“ je vprašal v slabi nemščini. Raztolmačil sem mu kratko, kaj je. Zagodrnjal je nekaj, potem so zarožljali ključi in vstopil je z električno svetilko v rokah. Ko je videl bolnika, se je takoj obrnil proti vratom in rekel: „Taki so naši zdravniki!“ ter odšel.

Čez nekaj časa je prišla sanitetna patrulja z nosili. Bolni Rusin je bil takrat že v popolni nezavesti. Sanitetni podčastnik mu je premeril vročino in izjavil:

„Ta jutra ne bo dočakal.“

Videlo se mu je to tudi na obrazu. Naložili so ga na nosila in ga odnesli iz zapora...

Potem je bil mir. Ali jaz zaspati nisem mogel več. Niti ni bilo več vredno; bilo je že davno čez polnoč in nekje doli v vasi sem zaslišal prvega petelina. V zaporu je postajalo hladno, poiskal sem svoj površnik in se zavil tesno vanj. Tako zavito sem čakal čepeč na slami poleg mirno spečih Hrvatov. Tudi Mažar se ni ganil več. Čudne misli so se mi podile po glavi. Oči so me skelele, toda trudnost je izginila popolnoma in težko sem čakal jutra.

Tako bedasta noč!

Ob svitu so se odprla vrata in na pragu se je pojavil moj frajtar, ki me je dovedel sinoči sem.

„Dobro jutro!“ je rekel zadovoljno. „Gremo!“

Brez besed sem naložil opremo na ramena in zapustil prostor, v katerem sem prebil to čudno, polno noč. Zunaj je svitalo krasno jutro, nekoliko megla je bilo, a ta se je urno trgala v kosmiče in med njimi so bliskali prvi solnčni žarki. Nebo je bilo jasno — lep, prelep dan bo...

V celovski kotlini bivajo v severno-zapadnem delu (s Celovcem vred) večinoma Nemci, v drugem delu skoraj sami Slovenci. Vprašanje je, to ozemlje deliti v dve coni A in B. Cona A bi se morala pridružiti jugoslovanski državi, cona B Avstriji.

Upravna (avstrijska) statistika:

Cona A Slovencev 60.795; Nemcev 24.500
Cona B „ 6.985; „ 49.859

Statistika po župnijah:

Cona A Slovencev 80.441; Nemcev 4.854
Cona B „ 13.444; „ 43.410

Tako mnenje imajo naši zavezniki Francozi o naši Koroški. Značilno je, da navajajo dve statistiki. Avstrijski uradni, o kateri dobro vedo, da je skoz in skoz falsificirana, pridajo še statistiko po župnijah.

Prihodnjič pa bom še druga francoska izvajanja glede Koroške priobčil, iz katerih poizvemo, da Francozi bolj poznajo Nemce nego mi.

Poziv!

Vsi, ki imajo znanje v Nemški Avstriji ali drugod, kateri imajo v coni A glasovalno pravico, naj javijo imena potom občine ali krajevnega narodnega odbora Narodnemu svetu za Koroško v Velikovec.

Celovski shod.

V Celovcu postajajo nervozni. Boje se za izid glasovanja v pasu B. Da bi pomirili vznemirjene živce, so sklicali na Belo nedeljo v Celovcu demonstrativen shod, na katerem so socialist Pressien, nemški krščanski socialc Schader in neki nemški nacionalc na nam že dosti znan način hujskali zoper našo državo in našo upravo. To nič ni kaj novega. Novo pa je za nas, 1. da mednarodni socialist hujska zoper Slovence, ki imajo po božji in človeški postavi pravico do pasa A, ker je tukaj najmanj 90% pristnih Slovencev in 2., da na tem zborovanju ni bilo govora o geslu „Koroška Korošcem“, ampak, da so vsi govorniki stali na vsenemškem stališču združitve vseh Nemcev od Belta do Adrije. Samo eden, in sicer „najstarejši begunec“, znani Jaka Lučovnik iz Žihpolj jo je dobro pogruntal. On je vsaj namignil, da mu pravi neki čut, da bo pas A jugoslovanski. In tudi potem, če bi postal pas A nemški, da bodo postopali z nami „nepriistransko in pravično“. Takrat so se vsi poslušalci spogledali in na tihem zasmejali.

Pas A bo jugoslovanski za vselej! Nemški pravičnosti pa bomo po strašnih grozdejskih folksverovcev na Koroškem šele takrat verjeli, kadar bo Drava začela iz Črnega morja teči nazaj proti zapadu na Tirolsko, odkoder prihaja. — Dva posebna vlaka sta pripeljala ljudstvo iz šentvidskega in špitalskega okraja. — Koliko je bilo na shodu B-conarjev, si pa lahko mislite. Celovčanov je bilo na shodu malo. Večkrat so se slišali medklici: „Gebt's uns 5 kg Mehl“, drugi so žvižgali, eden, ki je stal blizu lekarne, pa je vpil: „Unter den Jugoslaven haben wir

Ko sem prišel v frajtarjevem spremstvu h kompaniji, je stala ta v vrstah pri kuhinji in čakala na delitev kave. Pri kotlih je stal kuhar s kuhalnico v roki.

Narednik, ki me je sinoči dal zapreti, je urejeval vrste in dovel raport nadporočniku.

Ko je bil raport gotov, je narednik slovesno zamahnil s svojo sabljo, nato je zinil široko in začel peti cesarsko pesem:

„Bog ohrani, Bog obvari...“

Naša kompanija je morala vsako jutro v vrsti pred delitvijo kave zapeti cesarsko pesem. Tako je zahteval naš nadporočnik, ki je bil silno patriotičen. Zdi se mi, da je bil Tirolec — mogoče je bil tudi Slovenec.

Cela kompanija je pela cesarsko pesem. Narednik se je držal silno resno in krulil z nečloveškim glasom, da mu je igral tolsti vrat kakor harmonika. — Nadporočnik je s strogim pogledom motril vrste; sam je pel le včasih. Naenkrat je obviselo njegovo oko na meni.

„Infanterist Kuhar, sie singen nicht!“

„Gospod nadporočnik, pokorno javljam, da ne znam peti!“ sem rekel, ker v istini nisem pevec. Nadporočnik je to znal.

„Ganz Wurst! Heraus mit der Stimme!“

Moral sem ubogati in začel sem peti, zijal sem tako strašno, brez vsakega takta in posluha, da me je gledal celo narednik čisto obupno. A jaz sem vpil dalje na čast milemu cesarju. Lahko si mislite, kake glasove smo imeli zjutraj na tešče, posebno še jaz po tej noči...

Ko smo odtulili do konca, smo dobili kavo in nato smo odmarširali naprej.

uns wenigstens satt essen können“. Peli so „Die Wacht am Rhein“ (Lučovnik pa je krulil „Die Wacht am Rhein“).

Pa smola! Die Wacht am Rhein je slaba, ker tam stražijo sedaj Francozi. Celovski socialisti so se pokazali kot vročerkvni nacionalisti. Lackner, Lemisch, Schumy so morali imeti z njimi veliko veselje. Nam je bilo že prej znano, da stoje celovski socialisti čisto pod vplivom vsenemske propagande. To ni nič novega.

Ljudski shod na Svetem mestu.

V nedeljo, dne 18. aprila 1920, se je vršil na Svetem mestu ob navzočnosti dvatisočere množice ljudski shod, na katerem se je soglasno sprejela sledeča

resolucija:

1. Ogorčeno zavračamo razna lažniva podtikanja po avstrijskih listih, posebno v „Kärntner Landsmannschaft“ in v „Koroška Korošcem“ glede preganjanj Nemcev in nemško mislečih Slovencev, kakor glede razmer, ki naj bi vladale med ljudstvom v našem glasovalnem pasu vsled jugoslovanske uprave. Nasprotno ugotavljamo, da naše oblasti nastopajo vse premehek proti njim, ker so vsi hudi nasprotniki naše države, ki se nočejo ukloniti upravi.

2. Odločno protestiramo proti širjenju listov s tako lažnivo vsebino v glasovalnem pasu B, kjer je ljudstvo vsled prepovedi naših listov prisiljeno, verjeti vse po listih nagromadene laži in se ljudstvo vsled avstrijske teroristične uprave ne sme ganiti, še manj pritožiti. Pod tako upravo o prostem, svobodnem glasovanju ne more biti govora.

3. Zahtevamo zadoščenja za po folksverovcih umorjenega orožnika Pečnika in z gnusom zavračamo nesramno trditev „Landsmannschaft“, da je bil orožnik ustreljen po tovarišu Puharju.

4. Z vso energijo zahtevamo, da se nemudoma prične s pripravami za razdelitev veleposestev, kakor je to razglašeno v Uradnem listu.

Politični pregled.

Koncentracijska vlada.

Ldu. Belgrad, 24. aprila. Snoči je bil pod predsedstvom regenta Aleksandra na dveru sestanek nekaterih članov vlade in zastopnikov opozicije. Na tej konferenci sta se vlada in opozicionalne skupine sporazumele glede sestave koncentracijskega kabineta. V tukajšnjih političnih krogih, ki so blizu dvora, se trdi, da je vprašanje koncentracijske vlade zadeva, ki se mora rešiti še danes ali najkasneje jutri, ker to zahtevajo interesi države. Na tem sestanku, na katerem je v pogajanja posegel tudi regent Aleksander, sta obe stranki kazali veliko popustljivost. Do jutri bo izgotovljena lista članov, ki stopijo v novo vlado.

Komunistični izgredi v Ljubljani.

Uradno poročilo.

Ldu. Ljubljana, 24. aprila. Danes zjutraj je večja gruča stavkajočih vzlic prepovedi obdržavanja javnih shodov nameravala zborovati v bližini tramvajske remize na Zaloški cesti in prirediti obhod po mestu, ki ni bil dovoljen. Varnostna oblast je v bližini Leonišča z 20 orožniki in 5 policijskimi stražniki zastavila mesto, da zabrani vkorakanje demonstrantov, po številu kakih 3000 skoraj izključno moških. Demonstrantje so nastopili nasilno, iz njih vrst sta padla dva strela in ranila dva orožnika in enega civilista. Istčasno so navalili na orožnike, jih obkolili ter hoteli razorožiti. V tej situaciji je orožništvo uporabilo orožje in oddalo kakih 30 strelcev, vsled katerih je bilo 10 oseb ubitih in 21 ranjenih. Z izjemo petletne deklice, ki jo je neki moški držal v naročju, so bili zadeti sami moški. Nato se je množica razpršila in se v posameznih gručah, podala skozi mesto na prostor pred hotelom „Slon“, kjer se je nabrala množica kakih 500 po številu. Zbrano množico je nagovoril komunist Goloub, proklamiral generalno stavko v permanenci, pozval ljudi, naj se mirno razidejo in izjavil, da prevzame vso odgovornost stavkovni odbor.

Dr. Šurmin posreduje v žel. stavki.

Ldu. Beograd, 23. aprila. Minister za socialno politiko dr. Djuro Šurmin je posetil ministra za promet dr. Korošca in mu sporočil, da je Savez saobračajnih in transportnih radnika i službenika v Jugoslaviji zahteval od njega posredovanja v svrhu pričetka pogajanj. Na podlagi tega je minister za socialno politiko prosil ministra za promet, naj mu izjavi, pod kakimi pogoji bi se mogla pogajanja pričeti in na kaki podlagi. Minister za promet je izjavil, da je potrebno, da se vsi železničarji in uslužbenci takoj vrnejo na delo.

in čim bodo to storili, pristaja na to, da prične pogajanja z delegati železničarjev z ozirom na njihove materijalne zahteve.

Promet se zopet vrši.

Ldu. Ljubljana, 23. aprila. Uradno se poroča: Promet po vseh progah državne železnice v Sloveniji je skoraj popolnoma vzpostavljen. Na vseh teh progah je vozil po en vlak v obeh smereh. Zmanjšani normalni promet je bil izveden brez incidenta. Južna železnica je danes zjutraj odpravila en vlak v Maribor in dva v Logatec. Iz Logatca sta prišla zjutraj dva tovorna vlaka z živili za Avstrijo. Število delavoljnih železničarjev narašča. V mnogih medpostajah, med temi na Jesenicah, so se prijavili na delo skoraj vsi železniški nslužbenci. Železničarji, organizirani v narodni strokovni organizaciji „Zvezi jugoslovenskih železničarjev“, so večeraj popoldne sklenili, da nastopijo danes zopet delo. Za 21. in 22. apr. napovedana splošna stavka se je popolnoma izjalovila. Strokovna komisija socialističnih delavskih organizacij pozivlje danes na novo tridnevno splošno protestno stavko od jutri v soboto zjutraj do ponedeljka dne 26. aprila zvečer. Krščansko-socialne delavske organizacije so izjavile, da se ne pridružijo tej stavki. Vsi listi, razen socialističnih, obsojajo toliko od komunistov izzvano železničarsko stavko, kakor tudi novonapovedano splošno protestno stavko.

Dnevne vesti.

Tri krvave dni so imeli velikovski Nemci 16., 17. in 18. aprila. Videli so, da ne bo nič z dajčestraj in da se bodo morali naučiti slovenje marnjati. Ne pomaga nobena žavba. Najhujše so ti dnevi vplivali na nemški nežni spol. „Fran Nachbarin, homs gsegn, wie viel windische Weiber do worn.“ „Na, so bos, do hert sich die Gemütlichkeit auf.“

Zenski shod v Velikovu so brzojavno pozdravili predsednik deželne vlade dr. Brejc, Hrvatice in Slovenke v Zagrebu, primorske begunke v Ljubljani, Mara Puncerjeva, članice CM. podružnice Gornjigrad, Reza Malgajeva, slovensko ženstvo v Radgoni, žensko društvo Prevalje, Solčavanke, Mozirjanke, šoštanjske Slovenke, Sokolice na Vranskem, gospa general Maistrova, žensko društvo v Mariboru, primorske begunke in begunce v Mariboru ter gpdč. Ježovnikova.

Zenski tabor v Velikovu je pozdravil predsednik deželne vlade za Slovenijo s sledečo brzojavko: „Slovenskim koroškim ženam in dekletom, ki manifestirate danes v Velikovu za združitev svoje domovine z Jugoslavijo, pošiljam prirčne pozdrave z željo, da nam vsem uresniči Bog Vaše pravične narodne zahteve. Pomnite pa, da je odločitev o Vaši bodočnosti v Vaših rokah. Živel slovenski Korotan!“

1000 kron za eno bolho. Že pred 4 ali 5 meseci je pisal učitelj — „nemški“ begunec Pavlič iz Mostiča svoji Marti na Blato, da bo slovenski okrajni glavar v 14 dneh odstavljen in da pride potem Nemec. Ta čas je že minul, slovenski okrajni glavar pa sedi še vedno v Velikovu, toda glej, Pavlič se je vrnil na svoj dom in mora biti pokoren slovenski politični oblasti. Ali glejte! Miru pa vendar nima. Kakor Turek-mohamedanec nikdar ne postane nezvest svojemu prepričanju, tako tudi nemčur ne, posebno tisti ne, ki je za to plačan. Tako tudi Pavlič. Hujška ljudi na ta način, da stavi 1000 K proti 1 vinarju, oziroma proti 1 bolhi, da bo postal pas A nemški. Gospod Pavlič, primemo vas za besedo! V naši okolici se bo našlo res lahko toliko bolh, da se boste na dan glasovanja, katero bo sijajno za nas, se prav lahko iznebili svojega premoženja. Ker ste kot rojen Slovenec iz slovenske občine Bele bolezensko navdušen Nemec, nam pa tudi ne smete zameriti, če boste dobili takoj po plebiscitu vabilo, da se preselite z vso naglico v Nemško Avstrijo, da se bo kar kadilo za Vami. Tam morete pri nemški propagandi, posebno pri urejevanju listov „Lone-monšoft“ in „Koroško Korošcem“ postati kakor

doslej dobro ali slabo plačan sotrudenik! Mi Vam in Vaši Marti iz celega srca želimo, da bi Vam v avstrijski republiki prav dobro šlo.

Služba pisarniškega pomočnika je razpisana pri okrajnem sodišču v Velikovu. Prošnje je treba vlagati do dne 31. maja 1920. Mesečna draginjska doklada, ki jo dobi tak namerščenec, znaša najmanj 1082 K, dnevna 2 K 65 v. Invalidi imajo prednost. Natančnejše pogoje prinašata uradna lista št. 48. in 49., ki ga dobite pri vsakem občinskem uradu.

Posega po stanovanjih. Poverjeništvu za socialno skrbstvo je uveljavilo naredbo celokupne deželne vlade za Slovenijo o pravici občin do posega po stanovanjih za občine: Bistrico v Rožu, Rožek, Žihpolje, Hodiše, Škofice, Ledenice, Logo ves, Loče, Medborovnico in Podlublje.

Hodiše. Namesto 25. aprila obhajamo letos sv. Jurja šele 2. majnika. Ob enem bo ta dan tu večji shod.

Črna. (Telefon.) Tu se je otvorila dne 8. aprila t. l. telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

Dobrla vas. Dne 19. t. m. se je poročil v župnijski cerkvi v Dobrli vasi gospod Josip Kap z gospodično Reziko Sablatnik. Mlademu jugoslovanskemu paru obilo sreče in blagoslova!

Slovensko lovsko društvo v Ljubljani javlja, da izidejo prve številke „Lovca“ pod prejšnjim uredništvom v začetku maja. List bomo poslali samo onim, ki vplačajo pravočasno članarino in sicer 30 K vnaprej. Zapriseženim lovskim čuvajem je občni zbor članarino znižal na 12 K. Kdor ne plača članarine vnaprej, lista ne bo dobil. Poštini položnic ne bomo prilagali. Kdor je plačal za leto 1920 samo 12 K, naj doplača še 18 K. Radi izredno visokih stroškov tiska in papirja se bodo prve številke tiskale le v toliko izvodih, kolikor jih bo vnaprej plačanih. Zamudniki si bodo sami krivi, če lista ne dobe. Vse denarne pošiljke je nasloviti na „Slovensko lovsko društvo Ljubljana, Kreditna banka“, ostale pošiljke, zlasti depise, rokopise itd. pa na „Slovensko lovsko društvo Ljubljana“, Miklošičeva cesta 8.

Dopisi.

Velikovski okraj.

v Velikovec. 20. t. m. je peljal dragonec Peter Martinšek z dvema konjema v Velikovec. Na vozu so sedeli posestnik Franc Hantar, dragonec Brezar ter Helena Petric iz Mlinskega grabna št. 21 in Lenčka Ošan z Nad Drave. V Mlinskem grabnu pri cestnem mostu se je voz zvrnil, ko sta konja dirjala. Helena Petric, Lenčka Ošan in Jožef Brezar so se močno poškodovali na glavi in po truplu. Posebno nevarno se je poškodovala Helena Petric, ki je dobila težke poškodbe na glavi. Njeno stanje je opasno. — Vozniki, zavirajte na klancih!

v Kazaze. Žensko društvo za Kazaze in okolico se najprisrčneje zahvaljuje „Zvezi“ v Velikovu za poslano obleko in obuvale ubožnim strankam.

v Rikarja vas. (V Dravi utonil.) Miha Ploder je dobil od okrajnega glavarstva dovoljenje, da sme voziti iz Rikarje vasi čez Dravo. Dne 19. 4. ni bil doma. K njegovi 13-letni hčerki pride na ta dan Valentin Gregorič, ji izvabi ključ čolna in prepelje s čolnom Stefana Svanjaka iz Mohlič in Marijo Holcer. Srečno ju je prepeljal na tinsko stran. Ko pa je vozil s čolnom nazaj, je sredi Drave utonil. Ni bilo moč, da bi ga bili rešili. Pozabil je na oni strani vođo iz čolna izprazniti in ni znal veslati. Na sredi Drave, kjer je tok najmočnejši, se mu zastavi čoln. Stopil je po čolnu in stopil preveč na nos čolna. Čoln se preobrne in voda ga je požrla. Valentin Gregorič je bil l. 1886. v št. Vidu, občina Rikarja vas, rojen in je stanoval v Židni vasi št. 24. Bil je poljedelec, zapuščal ženo Marijo in 1 nepreskrbljenega otroka. Mrliča še niso našli.

v Črna. (Samomor.) Dne 16. aprila zvečer se je obesil v Podpeci na nekem javoru rudar v pokolu Franc Juteršek, rojen 2. okt. 1857 v Žilah, občina Podhruška, okraj Kamnik. Visel je na drevesu 4 metre od zemlje. Obleden je bil v navadno delavsko obleko brez klobuka in obutve. Na zemlji je ležala čepica in coklje, katere je mrtvec pred samomorom tja položil. Revež je bil slaboumen in je vsak mesec enkrat fantaziral. Obup ali kaj sličnega ga je gnalo v smrt, zato je verjetno, da je samomor v slaboumnosti izvršil. Tuje krivde na smrti ni. Truplo so prepeljali v mrtvašnico v Črno, kjer je bil dne 19. aprila pokopan. Mrtvec zapuščal 64letno vdovo in 23letno hčer. Bil je priden mož. Bodi mu Bog milostljiv sodnik!

Boroveljski okraj.

b Kotmara ves. (Shod.) Povsod okrog so že bili naši shodi, samo v Kotmari vasi, ki je bila ena izmed najbolj zagrizenih in nemškutar-skih trdnjav, smo čakali nadalje, da se spreobrnejo duhovi. Celovec, Bauernbund in protinarodno učiteljstvo je gojilo in netilo tu že desetletja najhujše renegatsstvo. Z neumornim in smotrenim delom pa smo tudi tukaj že davno odsekali glavo nemški kači. V to svrhu smo zaprli kar šest gostiln, razpustili „Feuerwehr“, pognali učiteljstvo in občutljivo kaznovali nekaj najhujših razgrajčev. Zato pa smo sami ustanovili „kmetijsko podružnico“, „Čebelarsko društvo“, Izobraževalno društvo „Gorjanci“, slovensko gasilno društvo, pevski zbor, priredili nekaj shodov in gledaliških predstav in šele zdaj je dobilo ljudstvo toliko zupanja, da je brez strahu prišlo poslušat govornikov. Velika večina poslušalcev še sploh nikdar ni slišala naših govornikov. Najbolj zaručani nemškutarji še blizu ne grejo. Na shodu so govorili: Dr. Čemer, Grafenauer, dr. Arnejc in Arnuš. Uspeh je bil sijajen. Do njega je pripomoglo tudi krasno petje dr. Kozinovega kvarteta iz Ljubljane. Marsikomu so se odprle zaspane oči, ki jih ne bo več zaprl, kajti videl je, da gre na dan slovenska misel, in da izdajalci nikdar več ne pridejo do besede.

Gospodarstvo.

Pliberk. V nedeljo, dne 2. majnika 1920, popoldne ob 4. uri (novi čas) se vrši pri Železniku v Libučen občini zbor Živinorejske zadruge za Libuče in okolico, r. z. z o. p., s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva; 2. Odobritev letnega računa za leto 1919; 3. Volitev novega načelstva in odbora, oziroma nadzorstva; 4. Sprejemanje živine na pašo; 5. Raznoterosti. K polnoštevilni udeležbi vabi načelstvo.

Društvene vesti.

Prevalje. Takajšna skupina J. S. Z. priredi v nedeljo, dne 2. maja narodno igro „Revček Andrejček“. Pričetek ob 3. uri popoldne (stari čas).

Prevalje. Dne 9. maja 1920 stopi Narodna čitalnica na Prevaljah prvokrat v javnost. Njen pevski zbor, pomnčen tudi z mešanim zborom, priredi ta dan ob pol 3. uri popoldne v dvorani gostilne pri Ahacu v zvezi s pliberškim orkestrom koncert z izbranim sporedom. Nadejamo se obilne udeležbe, ker se bo čisti dobiček porabil za nabavo knjižnice in gledališkega odra.

Znanstvena knjižnica SDZ. Koroška podružnica SDZ ustanavlja v Pliberku znanstveno knjižnico, ki naj bi zaglala društvene predavatelje v izobraževalnih društvi, orlovskih organizacijah, dekliških zvezah itd. s snovmi, da se s tem omogoči smotreno prosvetno delo. Prosimo so-mišljenike, da nas gmotno podpirajo. V prvi vrsti prosimo socialnih, političnih in kulturnih revij in brošur. Vsi to-zadevni prispevki naj se pošljejo podpredsedniku SDZ: Rud. Blüml, bogoslovec, Maribor (bogoslovje).

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj, kako tu ublažujejo bolečine in utrjujejo telo masaže s Fellerjevim pravi Elza-fluidom! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 86 K.

Potrebovali bi odvajajoče, želodec okrep-jujoče sredstvo? Poslužite se le Fellerjevih pravih Elza-kroglic, 6 škatlic 18 K. Omot in poština posebej, a najceneje. Evgen V. Feller, Stubica donja, Elza-trg št. 67, Hrvatska. F

Nove knjige in časopisi.

Na dan sodbe. Ljudska igra v treh dejanjih. Po P. Roseggerju priredil za manjše odre Jožef Volc. — Znano Roseggerjevo igro, ki jo med Nemci še vedno radi igrajo, tudi po mestih, je za naše odre zelo spretno priredil znani „Vrtčev“ urednik in mladinski pisatelj Jožef Volc, izdalo

Mariborska eskomptna banka

Glavni trg št. 37 podružnica Velikovec Glavni trg št. 37

Telefon šte. 7 (interurban). — Račun pošt. šek. urada SHS v Ljubljani št. 11.695.

Centrala Maribor.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju; dovoljuje vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Podružnica izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

Daje pojasnila vsak čas brezplačno. Blagajna je odprta od 1/9. do 12. ure in od 15. do 16. ure (3. do 4. ure popoldne).

Podružnica Murska Sobota.

Izvršuje nakazila v tu- in inozemstvo. Kupuje in prodaja devize, valute in vrednostne papirje ter eskomptira trgovske menice; akreditivi na vsa tu- in inozemska mesta.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Borovljah.

Delniška glavnica in rezervni zaklad:
okroglo K 50.000.000.

Dovoljuje vsakovrstne kredite po
najugodnejših pogojih.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice:

Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst in
Maribor.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.

Kup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Daje pojasnila vsak čas
brezplačno.

pa jo je društvo „Dobrodelnost“ v Ljubljani. Sodim, da bo našim odrom igra izredno dobro došla. Ni predolga — knjižica obsega 62 strani male oblike — in kar je za mnoge podeželske odre velikega pomena, ni nikaka ljubezenska zgodba. Pač govori o ljubezni, a le o najplemenitejši ljubezni do bližnjega. Naj se naša društva in naši odri s knjižico kmalu seznani.

V zalogi
Družbe sv. Mohorja na Prevaljah
je izšla knjiga:
Sket-Podboj:
Slov. Sprach- und Übungsbuch
8. Auflage.
Cena vez. 40 K.

Ovčjo volno

oprano in neoprano, kupuje po najvišji dnevni ceni obče znani krojač in posestnik

Jakob Senica

v št. Danijelu, p. Prevalje, Koroško.

Razglas.

Občinski lov občine Sv. Jakob v Rožu v obsegu 4700 ha se odda potom javne dražbe za dobo 5 let v najem.

Dražba se vrši v nedeljo, dne 9. maja 1920, ob 3. uri popoldne v občinski pisarni v Sv. Jakobu v Rožu.

Izklicna cena 4000 kron.

Najemni pogoji so na vpogled v občinski pisarni.

Županstvo Sv. Jakob v Rožu.

Proda se staro šolsko poslopje

z vrtom vred. Hiša je pritlična in krita z opeko.

Dražba se vrši

16. maja 1920

ob 3. uri popoldne na licu mesta. Izklicna cena je 30.000 K. Pod to ceno se ne proda. Poslopje, ki je pod cerkvijo, je posebno pripravno za trgovino.

Krajni šolski svet Tinje.

Dražba lova.

Dne 2. maja 1920, ob 3. uri popoldne, se odda potom dražbe

občinski lov občine Medgorje

v zakup za dobo 5 let. Izklicna cena 1000 kron.

Občinski urad Medgorje.

Za ovčjo volno zamenjam fin barhent; dam za 1 kg volne 2 m. Volno je treba prinesiti s seboj in sem doma ob sredah, sobotah in nedeljah. J. Oswald, Velikovec, kavarna Spal.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.
Odgovorni urednik: **Otmar Mihálek**.
Tisk tiskarne Družbe sv. Mohorja v Prevaljah.

Hočete dobro in poceni kupiti?

Najzanesljivejša ura je Suttner-jeva ura!

Nikelasta, jeklena, srebrna ali zlata ura, vsaka Vas bo zadovoljila! Tudi verižice, prstane in uhane, vsakovrstne darove in potrebščine, kakor: škarje, nože, priprave za britje, šibčnjake, dismanete za rezanje stekla, doze za smodke in cigarete, zapestnice itd.

Vse dobro in poceni najdete v ceniku firme

H. Suttner, Ljubljana št. 779.

Miši — podgane — stenice — ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porablja moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 8 K. za podgane in miši 8 K. za ščurke 10 K. posebno močna tinktura za stenice 7 K. uničevalec moljev 6 K. prašek proti mrčesu 6 K. mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K. mazilo za uši pri živini 5 in 10 K. prašek za uši v obleki in perilu 6 K. tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (unič. rastl.) 6 K. prašek proti mravljam 6 K. mazilo proti garjam 10 K. — Pošilja po povzetju: Zavod za eksport: **M. Jünker**, Petrinjska ul. 3, Zagreb 27.

Hočete ohraniti svojo lepoto?
Hočete imeti kakor baržun mehko kožo? Hočete solčnih peg, mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo „Elza“ obrazno, kožo ohlajajočo pomado. Občudovali in zavideali Vas bodo! 1 lonček 9 K. št. III. močnejše vrste 12 K. K temu Fellerjevo najfinjšo lilijnomlečno milo 16 K.

Hočete imeti lepe, zdrave lase?

Fellerjeva prava „Elza“-Tannochina pomada za rast las doseže bujne lase! Zapreti prihaj in prerano osivenje. Zabraniti plešo! 1 lonček 9 K.

št. III. 12 K. K temu močno terovo milo za umivanje glave 8 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke 2 K 50 vin. in 3 K.

Mučijo Vas kurja očesa?

Fellerjev pravi turistiški obliž učinkuje brez bolečin hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih očes več! Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mala škatljica 4 K, velika škatljica 6 K.

Želite še kaj?

Fellerjeve „Elza“-umivalne pastilje (Kolonjska voda) 1 škatljica 7 K.

Fellerjev usipalni prašek proti potenju 1 škatljica 6 K.

Fellerjev mentolni ertnik zoper glavno- in zobobol 1 škatljica 4 K.

Fellerjev Elza-fluid 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici specialni 36 K.

Najboljši parum z najfinjšim duhom od 8 K naprej. Najfinjši Hega-puder drja. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škatljica 12 K.

Močna francovka v steklenicah po 8 K in 22 K. Ovoj in poštnina posebej, a najceneje. — **Evgen V. Feller**, lekarnar, Stubica donja, Elzatrž št. 67, Hrvatska.

Kupi „Drava“ Maribor.

Kupi „Drava“ Maribor.

Rezan les (smrekov, jelkov, borov, mecesnov, bukov),
tesan les (smrekov, jelkov, borov),
okrogel les (smreka, jelka, bor, mecesen),
bukov les (hlode od 25 cm debelosti naprej),
drva (trda in mehka),
stoječi les v gozdu,
smrekovo skorjo

kupi vsako množino „DRAVA“

lesna trgovska in industrijska družba
z o. z.
v Mariboru.

Koroška gospodarska družba z o. z. Sinčaves

ima v zalogi:

umetna gnojila:

kostno moko, superfosfat itd.,

krmila:

pšenične otrobe in krmilno moko,

razne poljedelske stroje:

brzoparilnike in mlatilnice,
pluge itd.,

prekajeno svinisko meso,

rozine, cvebe, rožiče, fige,

pristna vina,

slivovko, brinjevec, rum,

razno manufakturno blago
na debelo.

Cenj. odjemalce na drobno zamoremo postreči v naših

prodajalnah v Sinčivesi in Velikovcu.